

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izveniš nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 552.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu. Štev. 13.033.

Principe treba braniti tudi proti ministrom.

V nemški demokratični stranki se odigrava interesanten boj, ki je zlasti poudarjen za različne ministrske obdobje, ki jih tudi med nami ne manjka.

Osredje nemške vladne krize tvori oseba vojnega ministra Gesslerja. V vlado je prišel kot zaupnik demokratske stranke in je veljal kot energičen pristajatelj republiške misli, ki bo skrbel, da ne postane nemška »Reichswehr« orodje v rokah monarhistov. Do pred kratkim je Gessler v splošnem te nade tudi opravičil, ali v zadnjem času je večer slik z reakcionarnimi visokimi oficirji uplival tudi nanj in pritožbe proti njemu so postale vedno bolj pogoste, dokler ni izbil v zadnjem času afera s pismom generala Reinhardta dno. General Reinhardt je namreč objavil z dovoljenjem ministra Gesslerja pismo, v katerem očita vodilnim možem demokratske stranke, da so nasproti državnim brambam in jih meče v en koš z raznimi »brezdomovinskimi sodrugji«.

Voditelji demokratske stranke so zato ostro nastopili proti generalu Reinhardt in proti ministru Gesslerju in nočejo več sodelovati v vladi v kateri bi bil Gessler, ki ga pa podpira Hindenburg. Obenem so nastopili demokrati tudi proti svojemu drugemu ministru Križu, ker se je udal desničarjem in predložil parlamentu znani reakcionarni zakon proti umazanostim v literaturi. Jasno je, da za prestiž demokratske stranke ni priporočljivo, če nastopa proti dvema svojima ministroma in da bi bilo zato le prerazumljivo, če bi strankarski voditelji skušali vso stvar mirno poravnati zlasti še, ko se jim je za to nudilo dovolj prilike. Toda načelo je več ko vsi strankarski oziri in zato se demokrat niso bali nastopiti tudi proti lastnim ministrom. Nobenega dvoma ni, da bo zato stranka tudi izšla okrepljena iz sedanjega boja, pa čeprav bi trenutno od nastopa obeh svojih ministrov trpela.

Čisto drugače pa se take stvari odigravo pri nas. Ministri niso več izvrševalci volje stranke, temveč njeni gospodarji. Najbolj seveda notranji minister, ki ima v rokah policijski aparat in s tem radikalno stranko. Zato tudi ni čuda, če sklene skupščina vedno tako, kakor žele gospodi ministri in če se usoda za onskih načrtov določa na seji ministrskega sveta, ne pa pred plenumom poslanskih klubov.

Nič bolje ko v radikalni stranki tudi ni v drugih strankah. In če te nimajo ministra, potem pa strankarski šef ravno tako neomejeno vlada in njegov poslanski klub je vedno brez vsake lastne volje. Če pa nima poslanski klub lastne iniciative, če ni v njegovih rokah politična moč kluba, potem pa mora nujno nazadovati delo kluba, ker se vse delo koncentrirava v eni osebi.

Pri takih razmerah pa mora tudi nazadovati vsa demokracija. Zakaj bistvo demokracije je, da ne trpi nobenega absolutizma, najmanj pa v lastni stranki. In če ima strankarski šef, pa naj bo sicer še tako za stranko zaslužen, napačno, potem ima napačno in proti njegovi misli je treba tako dolgo voditi boj, dokler je ne opusti. Koliko težkih udarcev bi bilo prihranjenih našim strankam, če bi bili v njih vrstah vedno ljudje, ki so imeli pogum nastopiti proti strankarskim šefom, ko so ti delali napačno. Če la vrsta raznih afer, ki so veljale slovenski narod težke milijone, bi izostale, če bi se takoj energično zaklicalo, da se stvar, ki je napačna, ne sme izvršiti in konec! Ampak seveda je treba, da tisti, ki nastopi proti napačni misli, tudi sam

Po volitvah se vladna koalicija razširi.

Beograd, 21. jan. Politični krogi menijo, da je po zadnjih izjavah političnih prvakov treba smatrati, da je postalo zopet aktualno vprašanje razširjenja današnje vladne koalicije. Vlada bo imela v skupščini veliko težko pri redukciji proračuna. Vlada bo prisiljena priiskati ojačenja, da bo čim uspešneje mogla izvesti svojo nalogo. Ne gre toliko za varovanje pred eventualnim udarcem nezadovoljnih radikalov, temveč bolj za to, da se vrste opozicije spravijo na pravilnejšo bazo in da se prepreči složni nastop opozicije, ki bi lahko koristila nezadovoljnim radikalom. Redukcija proračuna se izvršuje zdaj v finančnem odboru a znaša dozdaj komaj nekaj sto milijonov, medtem ko bi se proračun moral znižati vsaj za ene milijardo. Ker se izgleda za to bolj slabi, zato si bo vlada

iskala polne varnosti v skupščini. Vlada pa bo morala srbeti tudi, da se sprejme zakon o vrhovni upravi in zakon o izenačenju davkov.

Pri vprašanju razširjenja vlade se vedno še v prvi vrsti vprašava SLS. Dr. Korosec je glede tega predložil Uzunoviću pismene predloge. Uzunović vse te predloge že proučuje, vendar pa ni še zavzel končnega stališča, temveč se bo o tem posvetoval še s svojimi tovariši, kadar se vrnejo v Beograd, kar bo pa šele po oblastnih volitvah. Prav tako se bo posvetoval tudi z zastopniki HSS, ki so enako zainteresirani za tem vprašanju. Če bi SLS so bili v svojem bistvu pred ženi že v odvojenem mnenju kluba SLS o priliki zadnjega proračuna. SLS tudi še naprej vstraja pri teh pogojih.

Pogoji SLS za vstop v vlado.

Beograd, 21. jan. Kakor posnemamo iz razgovora z nekim radikalnim članom vlade, so pogoji SLS za vstop v vlado naslednji:

1. Vlada mora določiti finančno stran oblastnih korporacij, ker zakon o oblastnih samoupravah tega vprašanja ni povsem jasno rešil. Ker pa se ob sedanjih političnih razmerah ta zakon ne more takoj spremeniti, je SLS mnenja, da bi se finančna stran samoupravnih taks dala urediti z zakonom o vrhovni upravi. Ker se s tem zakonom predvideva redukcija ministrstev, se misli, da bi se mogla pri odločanju o redukciji ministrstev v sam zakon o vrhovni upravi sprejeti določila o pristojnosti oblastnih samouprav v posameznih glavnih vprašanjih. Ta pogoj ne bi naletel na težave, ker stoji tudi HSS na stališču, da se mora za samouprave točno določiti njih naloga. HSS je uprav zaradi tega bila mnenja, da bi se oblastne volitve ne smele še sedaj vršiti, temveč, da bi se morala prej razčistiti finančna stran samoupravnih edinic, in sicer z revizijo zakona o samoupravah. Ureditev odnošajev med centralo in med samoupravnimi edinicami je jako važno vprašanje, o katerem se bo razpravljalo v samem zakonodajnem odboru, ko se bo pretresal zakon o vrhovni državni upravi.

2. SLS zahteva, da se morajo za Slovenijo porabiti vsi tisti državni dohodki, ki se naberejo na ozemlju Slovenije in ki bi po določbah proračuna morali ostati za Slovenijo. Gre tu za več 10 milijonov dinarjev, nabranih v več letih, ki se morajo vrniti in ki so namenjeni za zgradbo in za vzdrževanje cest.

3. SLS zahteva več zakonov socialne in ekonomske narave, ki bi se morali sprejeti v delovni program vlade in na-

rodne skupščine. Tu se posebno misli na zakone, s katerimi naj bi se uredilo naše kmetijstvo.

4. SLS zahteva, da se proračun sploh popravi po absolutnih potrebah Slovenije, ker je Slovenija, kakor ugotavlja SLS, krivično zapostavljena. Posebno zahteva, da se popravi škoda, ki so jo naredile povodnje. Dosedanje podpore so bile same milošinske ali država je dolžna, da da narodu resnično pomoč.

5. SLS zahteva, da se uredi vprašanje brezposelnih. Naveja, da je v ta namen na razpolago 30 milijonov dinarjev, ki jih upravlja Državna hipotekarna banka. Ta denar se mora porabiti za namen, za katere je bil določen.

6. Eno najvažnejših vprašanj je izenačenje davkov. SLS stoji na stališču, da to vprašanje, kakor je sedaj rešeno, ne ustreza potrebam Slovenije. Posebno je treba da se resno načne rešitev vprašanja dohodarine, s katero je Slovenija prav posebno obremenjena.

7. Glede politične uprave zahteva SLS spremembe glede velikih županov. Notranjemu ministru pa ni stavljen noben pogoj, kakor ga je stavila Demokratska zaednica.

8. V tej točki so izražene zahteve več ali manj lokalnega značaja.

Gledé generalov ni SLS postavila nobene zahteve in tudi ni določila svojega stališča, ker je to vprašanje nastalo šele kasneje, kakor pa je SLS določila svoje pogoje za vstop v vlado in jih sporočila Uzunoviću. SLS bo to vprašanje reševala naknadno. Glede resorov se SLS zadovoljuje s tem, da se ji dasta kmetijstvo in socialna politika.

Ti pogoji se števajo zelo tajno, ker se SLS izogiba objavljanju, da ne bi jih druge stranke pobijale.

Še dva proračuna sprejeta.

Beograd, 21. jan. Včeraj popoldne je bil sprejet finančni odbor pretresati proračun ministrstva za javna dela. Minister in. Košutić je dal kratek espozé, v katerem je povedal, da znaša mreža državnih cest in povov v vsej državi 40.000 km. Od tega je 50 odstotkov državni cest. Posamezne pokrajine države imajo svoje ceste, t da Srbija in Južna Srbija nista v nobenih. Za vzdrževanje teh cest bi bila potrebna vsota ene milijarde Din. Za druga dela pa bi bilo treba 1 milijardo in 800 tisoč Din, to je skupno 1,8 milijardi Din. V letu 1919 pa do leta 1926 znašati redno v proračun. Imamo 72 km lesenih mostov, ki vsak traja povprečno 8 let. Za vzdrževanje teh mostov bi potrebovali 21 milijonov Din. Na račun reparacij smo naročili iz Nemčije poler 28 velikih objektov tudi 65 mostov. Potrebno je, da se med mesti zgrade dobre ceste.

Ranković predlaga v imenu vladne večine nekatere redukcije.

Za njim govori Veserak. Ki je protestiral proti temu, da je Slovenija tako zapostavljena. Niti pare kredita ni za pota v Sloveniji in niti pare za zgradbo univerze v Ljubljani. Sploh ni za Slovenijo nobenih investicij.

Apelira na ministra, da to popravi. Čeprav je zdaj finančna kriza, je vendar treba Sloveniji dati vsaj to, kar je najnujnejše.

Demotrović govori o zapostavljanju Hrvatske in naveda nekatere številke, s katerimi to dokazuje.

Potem so govorili še Novaković, Joca Jovanović, Gabro Tripković in končno Smolčić. Po kratkem odgovoru ministra se je prešlo na glasovanje ter je bil proračun sprejet s 14 glasovi proti 4.

Nato je prešel v razpravo proračun prometnega ministrstva. Prometni minister general Milosavljević je podal espozé, v katerem je rekel, da bi bilo treba dve in pol milijardi, da bi se naše proge uspobile za trajno hromotiranje. Ministrstvo je treba postaviti na komercialno bazo. Strokovno osebje je treba bolje nagraditi.

Potem je Vlada Miletić predlagal nekatere redukcije.

Govorili so še radikal Oton Gavrilović, demokrat Grol in Smolčić. Po odgovoru prometnega ministra je bil proračun sprejet z večino glasov.

KRALJEVSKA DVOJICA SE VRNILA V BEOGRAD.

Beograd, 21. jan. Včeraj popoldne po 4. uri sta se kralj in kraljica s spremstvom vrnila v Beograd. Na kolodvoru so ju sprejeli zastopniki oblasti. Kralj ni po svojem povratku nikogar sprejel.

ČESKOSLOVAKA BO SKLENILA KONKORDAT Z VATIKANOM.

Rim, 21. jan. Po vesteh italijanskih listov bo napetost med Čekoslovaško in med Vatikanom odnehala. Dr. Beneš bo moral odstopiti. Za novega zunanega ministra bi imel biti imenovan bivši čkoslovaški poslanik pri Vatikanu Křelita. Neposredno za tem se bodo začela pogajanja za zaključenie konkordata in za vzpostavitev normalnih odnošajev z Vatikanom. Za to se posebno zavzemajo Nemci in Slovaki, ki imajo svoje zastopnike v današnji vladi.

V SLOVENIJI SE NI GRIPE.

Beograd, 21. jan. Ministrstvo za zdravstvo je prejelo iz vse države od svojih organov poročila o razvoju epidemije gripe. Po teh poročilih se ta nalezljiva bolezen pri nas bolj počasi širi. V nekaterih pokrajinah je še sploh ni, kakor n. pr. v Sloveniji.

DIJAKSKA STAVKA V ZAGREBU.

Zagreb, 21. jan. Včeraj popoldne je bila tu protestna skupščina vseučilišniškov medicincev proti predlogu finančnega odbora, da bi medicinski pripravniki morali služiti eno leto brezplačno. Ko je bila skupščina končana, so dijaki preprečili vsa predavanja na univerzi ter

pridno dela v stranki, ker drugače bo strankarski šef z lahkoto stopil preko njega.

In če bi se vedno tako delalo, potem bi izostala tudi vsa druga razočaranja, ker kdo bi se čudil, če pozabi na načela šef stranke, ko postane minister, ko pa ve, da lastni pristajši tudi ne znajo braniti načel pred njim. S tem pa se začneja navdolžna pot demokracije.

šli v sprevodih po mestu, kjer pa jih je policija razganjala. Nato so se znova zbrali na univerzi in imeli tam govore. Proglasili so tridnevno stavko, ki se bo, če bo treba, razširila tudi na druge fakultete.

MANEVRI ITALIJANSKE VOJSKE OB MEJI.

Rim, 21. jan. Po zanesljivih vesteh bodo imeli v mesecu februaru manevri oddelki italijanske vojske velike vojske vežbe vzdolž vzhodne in severne alpske meje. Zato se pričakuje jača koncentracija italijanske vojske v obmejnih krajih. V nekem povelju, ki je bilo izdano glede na te vaje, je rečeno, da se mora vsa italijanska vojska pripraviti za alpsko in gorsko vojno.

Pozo, koor trguje z Italijo.

(naših lesnih trgovcev.)

Pred kratkim je beograjski »Trgovinski Glasnik« priobčil dopis iz naših trgovskih krogov, ki pa je menda še neopaženo mimo našega lesnega trgovanja. Ker je ta dopis res največje važnosti za vse tiste naše ljudi, ki se bavijo z izvozom lesa v Italijo, je nujno potrebno, da ga objavi tudi naše slovensko trgovstvo. Dopis se glasi:

»Po daljšem premoru so italijanski lesni žrki zopet odprli za jugoslovenski izvoz. Lesna industrija, predvsem industrija mehkega lesa, stavbenega lesa, desk vsake vrste, je glasi v Sloveniji skoraj izključno navezana na izvoz v Italijo, ali je v zadnjih dveh, treh letih skoraj popolnoma zastala zaradi nizkega tečaja italijanske lire z ene, a zaradi napačne avstrijske in še bolj rumunske konkurence z druge strani. Danes je tečaj italijanske lire precej porastel in se nekako ustalil, in italijansko povpraševanje se je zopet okrenilo v Jugoslavijo in v prvi vrsti v Slovenijo, tako da so i večji i manjši lesni trgovci dobesedno poplavljeni z naročbami iz Italije, zlasti pa iz Trsta. Lesni industriji v Sloveniji in izvozni trgovini je torej vsaj za neki čas odprto precej prinosno poslovno polje, kar je bilo zelo potrebno, da se i prva i drugo opomoreta po škodi, ki jima je v zadnje doba dosegala mrtvilo. Kdor danes potuje v Trst, more videti na lastne oči, kako drug za drugim gredo celi vlaki lesa proti morju in kako so vse postaje zastavljene z vagoni z lesom. V Trstu, v kavarnama »Fabris« in »Tranta« (prej »Commercio«) pa se morejo videti vsak čas cele grude trgovcev in mešetarjev (senzalov), ki se pogajajo za cene in dobave tako da bi se moglo militi, da ima človek pred seboj pravo pravcato lesno borzo. Posli torej uspevajo.

Ali v tema dvema kavarnama vidite tudi vsak trenutek kakoga človeka, v katerem na prvi pogled izpoznate tujca in ki razburjeno povprašuje pri natakarjih in gostih, ali ne poznajo morda tega ali onega lesnega trgovca, ali je bil tu ali ne. In ko se končno prepriča, da ga ni in ni, vpraša potem še z očitno resignacijo in marsikdaj tudi s krepko kletvico, kje se nahaja pisarna tega ali onega odvetnika. Če bi ga vprašali, zakaj išče odvetnika, bi vam morda zaupal, da je poslal »onemu lopovu« tri, štiri, pet vagonov stavbenega lesa, hlodov ali desk, da je dobil od njega menice, ki so dospelo že pred 15 dnevi, pred mesecem dni; da je prejel pismo, da naj pride v Trst, da inkasira denar, ali sedaj ni ne trgovca, ne denarja, ne blaga. In gre potem k odvetniku, pri katerem izve, da je vsaka tožba zaman, ker dotičnega trgovca tožijo od vseh strani, da sploh nima ničesar, kar bi se moglo zarubiti. Vse izgubljenost!

Taki slučajni so se dogodili posebno pogostoma v začetku, ko se je otvorila meja za trgovino med Jugoslavijo in Italijo. Bilo jih je na stotine. V Sloveniji se je delalo in delalo, odpošiljali so se vagoni drug za drugim, v Trstu in dalje doli v Italijo pa se je prodajalo, pilo in jedlo ter zabavalo, seveda vse na račun lahkovernih jugoslovenskih trgovcev. Danes je stvar sicer nekoliko boljša, ker je jugoslovenske trgovce izmordila izkušnja. Ali vendar se tudi še danes skoraj dan za dnem dogajajo taki slučaji.

Bodeč takih sleparjev je navadno Trst, včasih tudi Mestre ali Padova, redkokdaj pa kakšno mesto nižje doli v Italiji, ker prevelika oddaljenost povečuje riziko in pobuja v jugoslovenskem trgovcu sum. Prva naročba je navadno pismena. V rokah »kupcev« se namreč nahajajo točni sezname jugoslovenskih trgovcev, ker je veliko »senzalov«, ki so se iz Jugoslavije, kjer so jim začela tla goriti pod nogami, preselili v Trst in zelo dobro poznajo jugoslovensko lesno trgovino.

Prva naročba je torej navadno pismena in majhna, en vagon, ki se plača ob izročitvi tovarnega lista. Torej vse v redu in popolnoma rečno. Druga naročba, že nekoliko večja, je lahko tudi osebna. Tržaški »trgovci« prihaja osebno k svojemu novemu »poslovnemu prijatelju«, se dela zelo resnega in ne šteti denarja, če gre za to, da se pri dobri večerji ustali »poslovno prijateljstvo«. Tak »trgovec« običajno stanuje v prvem hotelu, uporablja za vsako pot, tudi najkrajšo, najlepši avto in ob vsaki priliki kaže, da

mu je lista dobro rejena. Pri drugi naročbi gre že za tri ali štiri vagona. Ni izključno, da se nekaj plača v gotovini ali pri izročitvi tovarnih listov, ostanek pa se pokrije z menicami na tri mesece. Te menice so sumljive in večinoma se že pri njih zrodi »il colpo«, kakor pravi Lah, tore »sudarce«. To se dogaja zlasti v onih slučajih, kjer ni izgleda za večje naročbe, ker morda slovenski trgovec nima več promptnega blaga, ali pa ker tla niso ugodna za močnejše sudarce. Kjer so prilike ugodne, tam se pošteno plača cela druga dobava, kar pri jugoslovenskem trgovcu le še utrdi zaupanje do njegovega italijanskega »poslovnega prijatelja«. A tretja naročba, seveda mnogo večja od obeh prvih skupaj, gre že cela na menice, ker je pač tržaški trgovec, seveda samo začasno in mimogrede brez denarja ali zato, ker zaradi valutnih diferenc ali česa drugega ne more ali noče prodati blaga prejšnjih dobav, ali ker se mu kaže, da ga bo v kratkem mogoče prodati z veliko večjim dobičkom. Menice za to dobavo bodo pač težko kedaj plačane.

Menice dospajo. Na pisemne opomine odgovarja tržaški »poslovni prijatelj«, da za sedaj ne more, naj se potrpi nekoliko, ali pa sploh ne odgovarja. Jugoslovenski trgovci, potem prihaja v Trst, išče kupca, katerega največkrat ne more najti niti v njegovi pisarni niti v skladišču — ako sploh ima pisarno in skladišče! —, ali ker je blago že zdavnaj prodano, resnično ali navidezno, poizkuša s pomočjo odvetnika in sodišča izvršiti ružben. Pri ružbeni ni izključeno, da se najda blago v sosednjem skladišču, toda tu se potem dokže s fakturami, da je blago prodano. Ker v skladišču »poslovnega prijatelja« ni niti ene zlomljene deske, je ružben popolnoma brezuspešen. Sedne in odvetniške stroške mora seveda nositi tožitelj obenem z vso ostalo škodo.

So celo tudi taki »trgovci«, ki nimajo niti pisarne niti skladišča in vse svoje »posle« opravljajo v kavarnah. Marsikdaj blaga niti ne naročajo na svoje ime, temveč na ime kakoga znanca »rejetega delavca, dalnarja«. Tiko naročeno blago je že morda dvakrat, trikrat prodano, preden pride v Trst. V Padovi pa so bili slučaji, da so jugoslovenski trgovci prihajali tje, da bi inkasirali svoje terjatve, pa niti s pomočjo policije oziroma orožnikov niso mogli najti onega, ki je blago naročil in prejel, ker ga v vsem mestu nihče ne pozna. In vendar je blago prišlo na njegovo ime, železnica ga je v redu izročila, on pa ga je prejel, natočil in odpeljal.

V Trstu se je te dni dogodil izjemen slučaj, da je neki slovenski trgovec ušel škodi kakih 40 do 50 tisoč dinarjev. Poslal je blago nekemu tržaškemu »trgovcu«, za katerega ves Trst ve, da ni mogoče dobiti od njega niti počenega groša, kateremu pa se vžle temu še vedno posreči, da na dnu v Jugoslaviji kaline, ki mu sedijo na limanice. Srečajno se je izvedelo, da temu »trgovcu« mora priti blago iz Jugoslavije, in prej nego je mogel dvigniti to blago, je prišel na postajo neki drug njegov dobavitelj z izvršilnimi organi, da zarubi blago. Ker blago še ni bilo izročeno naslovniku, železnica ni dovolila ružbeni. Ta jugoslovenski trgovec pa je bil poštenjak in je takoj brzojavno opozoril svojega jugoslovenskega konkurenta, da orozove pošiljatelj, in ga tako obvaroval velike izgube.

Take so torej prilike na tržškem lesnem trgu. Je seveda tudi lepo število velikih, starih, poštenih trdk, ki zaslužio vse zaupanje, in je tudi poštenih »senzalov«. Ravno tako je treba priznati, da se večini trdk, ki se zaradi sedanjega pomanjkanja denarja nahajajo v neugodnem položaju, ne more odreči poštenje. Ali je pa tudi takih trdk, trgovcev in senzalov, ki so prava sramota za trg in predstavljajo veliko nevarnost za tuje trgovce, ki ne poznajo razmer. V blagajnicah tržških odvetnikov leže cele skladišnice neizterljivih menic takih »poštenjakov«.

Tako se je n. pr. 27. in 28. decembra 1926 vršila pred tržškim deželnim sodiščem razprava proti lesnemu trgovcu Mariju Zanniju, ki je bil obtožen aleparstva v sedmih ali osemih slučajih za skupno vsoto nad 160.000 lir. Bil je sicer oproščen zaradi pomanjkanja

dokazov, ali že sama obtožba je dovolj značilna, posebno, če se ve, da imajo razni jugoslovenski lesni trgovci v svojih rokah menice tega trgovca, ki v skupnem znesku najbiž še presegajo ono vsoto, zaradi katere so ga njegovi tržaški oškodovanci spravili pred sodišče, in so ravno tako neizterljive, kakor so neizterljive vse terjatve.

Tržaška policija je 8. i. m. aretirala nekoga Augusta Albertella iz Milana, ki je bil svo čas v Torinu obsojen zaradi aleparstva v štiriletno ječo pa je trikrat pobegnil iz zaporov in je sedaj pet mesecev živel zelo potratno v Trstu pod imenom Floriano Crotti ter sredsiva za potratno življenje črpal iz trgovine v lesom, ki ga je dobival na kredit, ne da bi bil plačal zanj niti ene pare. Svoječrno si je nadel tudi ime markiza di Santa Croce. Ni izključeno, da je ta prevečani slepar ošodoval tudi kakoga lahkovernega »jugoslovenskega lesnega trgovca«, seveda s posredovanjem kakoga enako aleparskega senzala.

Ker so torej razmere take, svetujemo kar najresneje vsem jugoslovenskim lesnim trgovcem, da se pred izvršitvijo vsake naročbe iz Italije, a zlasti iz Trsta, obrnejo za informacije, ako jim naročevalec ni točno poznan kot pošten trgovec, na jugoslovenski generalni konzulati ali kakoga slovenskega odvetnika v Trstu. Ravno tako pa bi bilo treba, da bi trgovska zbornica v Ljubljani v zveščito našega trgovanja odprla na podlagi točnih poročil — črno knjižo leskih sleparjev, iz katere bi naši trgovci tudi mogli dobiti informacije. Odgovore dobave za tri, štiri dni ne bo delala nepravil, more pa trgovca obvarovati velike nesreče in ogromne izgube.

Zato torej previdnosti, previdnosti in še okrajši previdnosti!

Politične vesti.

»Slovenec« v odgovor. Včerajšnji »Slovenec« je zopet ogorčen, ker smo konstatirali, da je za nedeljske volitve zanimanje mnogo manjše ko običajno. Ne moremo pomagati, če je »Slovenec« resnica tako nepravilna, da je neče videti. Naravnost smešno pa je, če piše »Slovenec«, da smo nezanimanje javnosti konstatirali, ker si želimo, da bi ljudje ostali doma. Več ko dokazali smo, da smo pri nedeljskih volitvah čisto zainteresirani in da nam je presneto vseeno, koliko mandatov bo dobila katere stranka. Naravnost nesramnost pa je, če omenja »Slovenec« napade na dr. Natlačenca in Peveca v polemični notici z nami. Ali smo mar mi krivi za podivjanost volilnega boja? — Končno pa bodi »Slovenec« povedano še to, da res ne razumemo, zakaj se razburja, če se ne moremo ogreti za SLS. Vsaj smo vendar že več ko enkrat povedali, da se s SLS ne strinjamo in »Slovenec« se je takoj nato potrudil, nas ošteti kot protikrščanski in protiverški list. Kaj hoče sedaj, da dela tak list za versko SLS reklamo? Kaj se torej razburjate? Vaši pristaši bodo pač iz strankarske discipline šli volit, toda tistih privrsov bo letos malo manj ko lani. To pa je vzrok tega, ker SLS ne more več tako ljudi navdušiti ko včasih. Ali pa smo mi krivi, če se ljudje ne navdušujejo več tako za SLS? Delajte boljše politiko, bodite malo manj bahavi, pa ne boste imeli vzroka bati se volilne abstinence. Tako je naš dragi kolega iz Konjarjeve ulice!

»Vojta Marinković o naši zunanji politiki. Dopisniku neodvisnega rumunskega lista »Lupta« je dal Marinković sledečo izjavo o naši zunanji politiki: Priznavam, da obdajujem Mussolinija, ker je to človek, ki misli a svojo glavo. Toda včasih se zmoti, tako glede tiranskega pakta. Če hoče imeti Italija kak vpliv na Balkan, potem se mora obrniti na Beograd in ne na Tirano. Sedaj je napaka storjena in treba jo je popraviti. Moremo se pogovoriti z Italijo. Danes otroža Italija zaradi sumljivega uspeha v Albaniji prijateljstvo z Jugoslavijo. Grešili smo, ker smo pustili, da nam alabe našo pozicijo v Albaniji. Če bo sporazum z Italijo nemogoč, ostanemo na svojem stališču in bomo čakali na nadaljnji potek dogodkov. — Zbližanje s »svetli je v araku. Ko sem bil zunanji minister, sem bil za obnovu odnosov z Rusijo, toda le na podlagi popolne recipročnosti. Če nam pošljejo sovjeti po obnovitvi diplomatskih odnosov sto komunističnih agitatorjev, potem bomo tudi mi poslali v Rusijo sto monarhističnih agitatorjev. — Naš dogovor s

Francijo je silno star. Obstoji od vekomaj. Ali smo imeli leta 1914 dogovor? Ali smo ga imeli l. 1918? Toda vedno smo bili v službi nevarnosti skupaj. Tudi brez formalnega dogovora boste Jugoslavija in Francija vedno zaveznice. Jugoslavija ima interes na tem, da je Francija velesila, ker je s tem mir najbolj zasiguran. — Balkanski L-carno je za enkrat še nemogoč. Je samo iluzija. S prežgodnjimi dogovori ni mogoče olajšati pacifikacije Balkana. Preveč zle krvi se je nabralo. Balkanski narodi morajo duhovno pripraviti dan, ko ne bo balkanski paket le prevara, temveč realnost, ko se bodo balkanski narodi sami združili brez vsakega vpliva tujih sil in ne v njihovo korist.

»Radikali se boje za Beograd. Pri oblistnih volitvah nastopajo beograjski radikali složno, vendar se boje, da bodo pri volitvah slabo odrezali. Demokrati, ki imajo sedaj obično v rokah, so namreč precej izpremenili volilne imenike in črtali iz njih 1500 volilcev, na novo pa vpisali 2000 volilcev, ki preje niso imeli volilne pravice, pa čeprav so stalno bivali v Beogradu. Poleg tega se je položaj za radikale poslabšal tudi vesedega, ker nimajo več v rokah beograjske občinske uprave in zato tudi ne morejo tako vplivati na volilce ko preje.

»Za oficijelno radikalno listo v mestu Zagrebu je od glavnega odbora radikalne stranke proglašena lista dr. Gmajnera.

»Briand v ekspozé V zunanje politični komisiji parlamenta je podal Briand precej obširen ekspozé o svoji zunanji politiki. Dajal je, da Nemčija formalno še ni predlagala izprezmitve Forenja in da mora iniciativa v tej stvar na vsak način iziti od Nemčije. Francija pa na tak predlog brez nemških kompenzacij ne more pristati. Ko je govoril o raznih neljubih incidentih v zvešenem ozemlju je Briand poudarjal, da Francija nikakor ne namerava izpremeniti svoje sedanje politike zblžanja z Nemčijo, da pa pričakuje, da jo bo Nemčija s svojo dobro voljo pri tem podpirala. Nato je govoril Briand o evropski politični situaciji ter o dogodkih na Daljnem Vzhodu ter naglašal, da je Francija rovesdi za mirovno politiko. Ker so hoteli nekateri a »svetli centralisti tožariti alžalske avtonomiste, češ da prejemale podporo od Nemčije, je Briand te očitke ostro zavrnil, ker je Nemčija z Locarnom dokazala, da priznava francosko Alzacijo.

»Angleška krizarska flotila je odpotovala z Malte v Sangajo. To je najbolj zgovoren dokaz, da je položaj na Kitajskem ravno tako napet kakor je bil in da niso imeli vsi od Anglije ponujeni kompromisi nobenega uspeha. Kantonska vlada zahteva, da Anglija izprazni vse angleške koncesije in jih odstopi kantonski vladi. Ker je v zadnjem času izjavil tudi Cansolin, da je solidaren s kantonsko vlado glede njenih zahtev proti tujcem, je danes dejansko vsa Kitajska proti tujem združena. In tej združeni Kitajski Anglije niso kos in sovjeti poudarjajo to z vso škodoželjnostjo. Vendar pa upa angleška vlada, da bo mogla vse svoje obmorske postojanke na Kitajskem vzdržati in zato pošilja nove ladje na Kitajsko in se že pripravlja, da pošlje tudi celo pehotno divizijo iz Indije na Kitajsko. — Med tem se nemiri na Kitajskem nadaljujejo. V Sangaju je prišlo do upora v neki japonski predilnici in tekem nemirov so bili trije Kitajci ubiti. V Fuhangu je kitajska množica napadla misijonske postaje in vse oplenila. Misijonarjem pa se ni nič zgodilo. Sploh kaže o vedno bolj pogosti napadi na krščanske misijonske postaje, da so te na Kitajskem odigrale. Celo krščanski general Feng ne brani več misijonarjev, ki zato trumoma zapuščajo Kitajsko.

Kratke vesti.

Angleška vlada se bo najbrže rekonstruirala, zlasti z ozirom na trgovsko ministristvo. »Times« zahtevajo, da stopijo v vlado mlajši ljudje.

Gdansk namerava vložiti pri Zvezi narodov protest proti temu, da morajo biti vsi železniški uradniki večši poljskemu jeziku.

Včeraj se je sestel grški parlament. Sklepal bo o proračunu za leto 1927-28.

Samuel Jassay umrl. Na Dunaju je umrl v 71. letu starosti ustanovitelj madžarskih socialnodemokratskih strokovnih organizacij Samuel Jassay.

Ch. Luceto:

Spomini francoskega vojnega detektiva.

Moj prijatelj mi je razkril, da se je Nemčija pripravljala na veliko uporabo plinov v vojni in dal mi ni samo kemične formule plina, ki so ga njegovi rojaki uporabili 22. aprila 1915 in ki ni bil nič drugega kakor klor (Cl₂), temveč tudi formule za štiri druge pline, ki jih tu objavljam, in ki so jih takrat pripravljali:

brom (v tekočem stanju) Br₂,
benilov bromur (v tekočem stanju) C₆H₅CH₂Br,
bromacetone (v tekočem stanju) CH₃—CO—CH₂Br,
metilov klorosulfat (tekoč) SO₂ClOCH₃.

Kot vidimo, noben teh plinov ni povzročal mehurov. Bili so to dušljivi plini, ki so silili človeka k solzenju, kar je bilo itak že zadosti, da bi ves svet obsedel nemško postopanje. Plini pa, ki so jih Nemci pozneje uporabljali, kot n. pr. takozvani »yperite« (dikloriditetov tiolet) in fenil-dikloroarsin, so bili mnogo nevarnejši in so naravnost strahovito učinkovali.

Predno sem poslal ta poročila po navadnem potu našemu centralnemu uradu, sem odpotoval v Essen, da bi poskusil zvedeti, čemu bi služile ogromne množine plinov, ki so jih pošiljali v to tovarno.

Tu sem zvedel stvari velikanske važnosti.

24. poglavje.

Kako sem dobil stavo in vendar izgubil 2000 mark.

Lahko si mislite, da človek ne vstopi v tovarno v Essenu tako enostavno kot v kak mlin. Kruppova rodbina je bila v Nemčiji od l. 1811. sem mogočna pomočnica rodbine Hohenzollerncev in je imela mnogo pravic, med drugim to, da je smela imeti osebno policijo, katere nalog je bil, čuvati fabrikacijske skrivnosti.

Lahko si mislite, da se med temi skrivnostmi nahajajo silno važne.

To se razvidi že iz tega, da je sodelovanje med ravnateljstvom Kruppovih tovarn in nemško vlado tako tesno, da se osrednji raziskovalni urad nemške armade za kovine ne nahaja v kakem vojaškem arzenalu temveč v središču Essenske tovarne, torej v zasebnem poslopiju.

Da si čitatelj lahko predstavlja, kakšna je bila ta tovarna, hočem navesti glavne podatke.

Tovarna sama pokriva površje 500 hektarov, katerih 100 je pokritih s poslopjem. Ne šteje nič manj kot 6 ogromnih lop za Siemens-Martinove jeklarne, v katerih se nahaja 42 peči z vsebino 15 do 40 ton in vsemi potrebnimi pripravami, električnimi žerjavi, hidravličnimi stiskalnicami za kovanje in ogromno število drugih strojev, ki so neobhodno potrebni za izdelovanje velikih topov za mornarico, ladijskih oklo-

pov in topov vseh kalibrov, določenih za armado na suhem.

Ena teh jeklarn me je prav posebno zanimala. Dostop do nje je bil najstrožje prepovedan in bila je ločena od ostalih tovarn s pravcatim kordonom vojaštva. Zvedeli smo, in moje raziskovanje je potrdilo te podatke, da se je v tej tovarni nahajalo 10 tridesetonskih peči, stoječih v dveh vrstah po 5. V sredi med obema vrstama se je nahajal centralni kanal s tremi premikajočimi se mostovi za prenašanje 50 tonskih bremen. Ta tovarna je mogla letno producirati 100 tisoč ton jekla.

Poslopje, v katerem se je vse to nahajalo in v katero priti, kot sem že omenil, je bilo zelo težko. Je merilo 177 m v dolžini in 45 m v širini. Poslopje je imelo samo en vhod, ki ga je čuvala posebna straža. V njem so izdelovali specialno jeklo, o katerem sem si moral preiskrbeti podatke.

In čeprav se bo čitatelja čudno zdelo, sem prišel tem lažje do te skrivnosti, čim skrbneje so je čuvali. Človeška narava je namreč takšna, da vzbudi radovednost ljudi, če hoče skriti kako tajnost. V tako ogromni delavski naselbini kot je Essen, ki je štela tedaj več kot 100.000 prebivalcev, je bilo v istini čisto nemogoče, skriti katerokoli tovarniško tajnost, in to iz dveh vzrokov.

(Dalje prih.)

Dnevne vesti.

NE FRETIRAVAJTE!

Prejeli smo: Pred dnevi smo brali poročilo finančne delegacije o vplačanih davkih v zadnji davčni dobi in ljudstvo se je oddahnilo, da je neznaosni davčni pritisk vsaj nekoliko odnehal. Lojimo se pa, da je bilo veselje prežgane, kajti čujemo, da se pripravljajo hišnim posestnikom zelo neprijetna presenečenja. Vedeli smo, da se bo vsled povišanja najemnine povišal tudi najemniški davek in da bodo s tem zopet odšli lepi denari iz naše ožje domačije. S tem zvišanjem smo zato tudi računali. Nismo pa računali s tem, da se bodo hišnim posestnikom tudi dražje cenila njih stanovanja v novozgrajenih hišah. Če se je lani leto hišni davek nekoliko znižal, se pa bo leto pri osebnih dohodkih in pri najemniškem davku ceno lokalov tako zvišali, da bi bil hišni posestnik letos na slabšem lani.

S tem pa se tudi silno škoduje stanovanjski akciji in to je vzrok, da smo o stvari izpregovorili. Tako v težki gospodarski krizi je Slovenija, da bi res smela računati na malo več obzirnosti. Vsaj ne bo čisto obubožana Slovenija nikomur v korist.

—

— **Ukinjene podpore kulturnim društvom.** Iz Osijeka poročajo: Organizacije osijskih trgovcev in industrijalcev so sklenile, da ukinejo vsled tačasne velike ekonomske krize vse podpore kulturnim in humanitarnim društvom ob prireditvah njihovih zabav.

— **Zbiranje prispevkov za vojne sirote.** Ministrstvo za socialno politiko namerava organizirati letos s sodelovanjem humanitarnih društev v vseh krajih golove dni nabiranje prispevkov za vojne sirote in siromašno mladoletno dečo. S temi prispevki bo zgradilo ministrstvo na Jadranu otroški sanatorij.

— **Parki za obbolele delavce.** Ministrstvo za socialno politiko je odobrilo predlog centralnega urada za zavarovanje delavcev, da se nasade pri vseh zdraviliških okrožnih uradi v državi moderni parki. V to svrhu je odobren primeren kredit.

— **Sam upravic.** Oficijelno glasilo NRS za ljubljansko oblast je pričela zopet izhajati. List bo izhajal vsak teden. Izdajatelj in direktor je dr. Niko Zupanec, urednik pa Josip Mužina.

— **Napredovanje učiteljev.** V prosvetnem ministrstvu je podpisan daljši ukaz o napredovanju učiteljev in učiteljic osnovnih šol v Sloveniji.

— **Dnevnice za predsednike in člane volilnih odborov.** Ministriški svet je odobril kredit 6.000.000 Din v svrhu krija dnevnice in potnih stroškov predsednikom in članom volilnih in glavnih volilnih odborov povodom volitev v oblastno skupščino. Na osnovi točke 8. prehodnih odredb zakona o oblastni in srezki samoupravi v zvezi s členom 51. tega zakona je gospod minister za notranje zadeve odločil, da iz istega kredita izplača na račun dnevnice članom glavnih volilnih odborov po 150 Din, članom volilnih odborov pa po 100 Din dnevno. Dnevnice se jim računajo od dneva odhoda iz kraja bivališča pa do njihovega povratka. Za akontacije na potnih stroških veljajo predpisi Uredbe D. R. broj 98.000 in D. R. broj 121.400 (Uradni list 120/1920 in 95/1923). Povračilo potnih stroškov dobi samo oni, ki opravljajo službo izven svojega bivališča. Iz zgornjega kredita na akontacije na dnevnice ne pripadajo občinskim predstojnikom in občinskim odborom, ki so člani volilnih odborov v svoji občini, izvenjski slučaj, da nosijo kot zastopniki predsednikov volilnih odborov volilne spise glavnemu volilnemu odboru.

— **Konzularni okraj švicarskega poslanstva.** V Beogradu obsega počenši s 1. januarjem 1927 Srbijo, Črno goro, Vojvodino (Bačka, Baranja in Banat) in Srem, konzularni okraj švicarskega konzulata v Zagrebu pa od istega dne naprej Hrvatsko, Slovenijo, Slavonijo brez Srema, Bosno, Hercegovino in Dalmacijo.

— **Zdravniški tečaj na dunajski medicinski fakulteti.** Od avstrijskega generalnega konzulata v Ljubljani smo prejeli: Kakor se je že svojedobno objavilo, morejo udeleženci zdravniških tečajev na dunajski medicinski fakulteti v študijskem letu 1926-27 (nadaljevalni tečaj dunajske medicinske fakultete), ako se izkažejo s tozadevno legitimacijo dekanata medicinske fakultete na Dunaju in z veljavnim potnim listom, kolikorkrat hočejo prekoriniti avstrijsko mejo v dobi študijskega leta brez vizuma. K temu se dodatno sporoča, da so tudi družinski člani udeležencev dunajskih zdravniških tečajev (nadaljevalni tečaj dunajske medicinske fakultete) oproščeni vizumskih pristojbin, ako potujejo na podlagi družinskega potnega lista dotičnega udeleženca in z njim v spremstvu.

— **Zobozdravniški oddelek Okrožnega urada** za zavarovanje delavcev na Miklošičevi cesti št. 20 je začel pod vodstvom zobozdravnika strokovnjaka in s tremi tehničnimi močmi dne 17. t. m. posloovati. Člani in njihovi pomočniki imajo tako možnost, ki si dajo ležiti zobe in da dobe prvovrstne zobne naprave. K stroškom imajo po izdani okrožnici prispevati gotove odločne prispevke, ki so pa tem manjši, čim dalje časa traja članstvo.

— **Kredit za zgradbo skladišča v Splitu.** Prometno ministrstvo je odobrilo direktni pomorskega prometa v Splitu kredit 600.000 dinarjev za zgradbo večjega skladišča v pristanišču.

— **Učbeniki za higijeno.** Ministrstvo za narodno zdravje je razpisalo natečaj za spis dveh učbenikov za higijeno in sicer enega za nižje, drugega za višje razrede srednjih šol. Vanka knjiga naj obsega največ po 200 strani s slikami. Rokopise je poslati Higijenskemu oddelku ministrstva za narodno zdravje najkasneje do 1. junija. Za najboljšo knjigo so

razpisane tri nagrade: 20.000, 10.000 in 5000 dinarjev.

— **Izprememba poštinih imen.** Poštna uprava je izpremenila sporazumao s politično oblastjo imena sledečih pošt: Crna pri revah pri Cerno pri Prevaljah Dragi pri Rakeku v Drago pri Loškem potoku, Dvor v Dvor pri Žužemberku, Gradac pri Črnomlju v Gradac v Belokrajini, Javornik v Javornik na Gorenjskem, Jesenice-Fužine v Sava na Gorenjskem, Jesenice ob Savi v Jesenice na Dolenjskem, Koprivnica pri Brezicah v Koprivnica pri Rajhenburgu, Kostanjevica pri Krškem v Kostanjevica na Krki, Ksaverij v Savinjski dolini v Radmirje, Rečica na Paki v Šmartno ob Paki, Sava v Sava pri Litiji, Stari trg pri Črnomlju v Stari trg ob Kolpi, Straža v Straži pri Novem mestu, Sv. Lovrenc pri Mariboru v Sv. Lovrenc na Pohorju, Sv. Nikolaj pri Ormožu v Sv. Miklavž pri Ormožu, Smarjeta ob Pesnici v Sv. Marjeta ob Pesnici in Dobrovniki v Dobrovniki v Prekmurju.

— **Sprejem gojencev v strojno podoficirsko šolo vojne mornarice.** V strojno podoficirsko šolo vojne mornarice v Kumboru (v Foki Kotoški) se sprejme letos 200 vajencev. Za sprejem so zahtevali najmanj štiri razrede osnovne šole. Tudi so se morali učiti reflektanti najmanj že dve leti strojniškega dela. Natančnejši pogoji se izvedo pri vojaških okrožnih komandah.

— **Ponarejeni enodinarski novci** so se pojavili v Zagrebu. Nekoliko komadov je že v rokah policije.

— **Iso Lang bo izpuščen iz preiskovalnega zapora.** Te dni je sklenil osijski sodni stol, da se izpusti Iso Lang proti kavčiji 200.000 dinarjev iz preiskovalnega zapora. Spis je bil poslan banskemu stolu v Zagreb v potrditev.

— **Spomenik padlim v svetovni vojni.** Iz Budimpešte poročajo: Kipar Stefan Sentgyörgy je predložil madjarskemu odboru za zunanjo politiko ponudbo, da se postavi v Ženevi spomenik padlim vseh držav, ki so se udeležile svetovne vojne. Odbor je ponudbo sprejel ter jo predložil Društvu narodov.

— **Pokret brezposelnih v Parizu.** Na iniciativno brezposelnih hotelskih namestencev se je zbralo predvčerajšnjim v Parizu tudi okrog 2000 brezposelnih delavcev kovinske industrije na borzi dela. Kovinarji niso priredili nikakih demonstracij, marveč so poslali prefektu seinskega departementa deputacijo, ki je zahtevala za brezposelne tovariše 25 frankov stalne dnevne podpore.

— **Prva Indijka član vlade.** Dr. Muthlakshmi Ammal, odlična medicinska strokovnjakinja v Madrasu, je imenovana članom zakonodajnega sveta južne Indije. To je prva ženska v Indiji, ki je dosegla to visoko čast. Gd. dr. Ammal se je svoj čas udeležila svetovne konference v Parizu kot predstavnica Indije.

— **Zgradba novega ameriškega Zeppelina.** Iz Newyorka poročajo: Pomorski oddelek vlade je razpisal natečaj za zgradbo novega ogromnega zrakoplova, ki bi se mogel vzdržati v zraku najmanj 150 ur.

— **Izseljevanje iz Češkoslovaške v preteklem letu.** Te dni je bila objavljena v Pragi uradna statistika o izseljevanju iz Češkoslovaške v minulem letu. Po tej statistiki je bilo izdanih na Češkoslovaško 4344 potnih listov za izselitev v prekomorske dežele in sicer: 2720 za Kanado, 846 za Severno Ameriko in 598 za Argentino. V istem letu se je izselilo iz Češkoslovaške v razne evropske države 2588 oseb, od katerih je odšlo 1190 v Francijo.

— **Nad Dubrovnikom se je utrgal oblak.** Predvčerajšnjim je divjala nad Dubrovnikom nevihta, kakršne že dolgo ne pomnijo. Med silnim grmenjem se je utrgal oblak. Lilo je kakor iz škafa. Na trgu pred cerkvijo sv. Vlahi kanalji vode niso mogli dovolj hitro požirati vsled česar je stala voda na trgu 10 centimetrov visoko. Kakih 5 minut je padala tudi debela toča. Vsak promet je bil nemogoč. Na več krajih je udarila strela. Pri neki hiši je porušila del strehe. Človeških žrtev ni bilo.

— **Samomorilna epidemija v Osijeku.** V Osijeku so se pripetili predvčerajšnjim kar trije poizkusi samomora. Dve osebi se nahajata v teškem stanju. Tekom tega meseca se je pripetilo v Osijeku že 10 samomorov, oziroma poizkusov samomora.

— **Zrtev sifilide.** Ko je privozil v sredo brzovlak iz Subotice na beografski kolodvor, se je vrzel nenadoma neki mladenič pod stroj. Kolesa so mu odtrgala glavo. Pri samomorilcu so našli pismo, na podlagi katerega so ugotovili, da je identičen s krojačem Gjuro Hemdom iz Vrbasa, stanujočem v Beogradu in v katerem izjavlja, da gre prostovoljno v smrt, ker mu razjedajo bacili strašne sifilide meso in kri ter se boleznine more drugače rešiti, kot da umre.

— **Surov napad na jugoslovanskega odvetnika na Reki.** Ko se je vračal predvčerajšnjim zvečer znani sušaški odvetnik dr. Adolf Roman iz Reke domov, ga je na novem mestu službovali karabinjer surovo insultiral. Dasi se je dr. Roman legitimiral, ga je pejal karabinjer v obmejno barako in ga surovo osuval s puškinim kopitom. Dr. Roman to zahteval potom našega reškega konzulata ob italijanskih oblastih zadoščenja.

— **Naglo naraščanje Donave.** Iz Vukovara poročajo, da je začela Donava poslednje dni naraščati, tako da je dosegla predvčerajšnjim že 746 cm nad normalo. Med prebivalstvom je zavladal silen strah pred grožnjo novega poplavo.

— **93 oseb smrtno v vlakih.** V okolici Samara sta običala, kot smo poročali, dva osebna vlaka v snegu. Rešena dela so trajala več dni. Medtem so zmrznili v vlakih vsi potniki, 93 po številu.

— **Strašna zima v Rusiji in Ameriki.** Kot poročajo iz Rige divja po vzhodni Rusiji in v Sibiriji že par dni silni snežni meteži.

V Samari so našli po hišah nad 60 ljudi zmrznjenih. — Ob vsej zapadni obali Severne Amerike beane strahoviti snežni meteži. Višar drvi z brzino 70 km na uro. Temperatura je padla mestoma na 30 stopinj pod ničlo. V nekaterih krajih je zapadlo že nad 1 meter snega. V državi Illinois imajo 40 stopinj mr. za.

— **Letalska nesreča.** V bližini Malte je tresčilo angleško letalo, v katerem so se nahajali trije oficirji in pilot, v neki stolp ter se razbilo. Vsi štiri pasžirje so mrtvi.

— **Dvoboj na Reki.** V pondeljek se je vršil na Reki dvoboj med bankirjem Bertesom in uradnikom premogokopa Schwarzenbergom. Obadva sta bila pri dvoboju ranjena, prvi na roki, drugi na nosu. Po četrtem napadu sta se nasprotnika pobotala.

— **Drzen vlom pri belem dnevu v Sarajevu.** Te dni so vlomili v Sarajevu neznan lopov pri belem dnevu v stanovanje premožne gospe Bukice Papo ter odnesel raznih dragocenosti in vse toalete omenjene dame v skupni vrednosti 250.000 dinarjev.

— **Polijski komisar kot zaveznik vlomilcev.** Neka razbojniška tolpa v Neaplju je organizirala vlom v neko banko, iz katere se je nadejala odnesti 50 milijonov lir. Vse potrebno je bilo že pripravljeno, kakor ključ, orodje za vlom v blagajno itd. Treba je bilo samo še najti kupca za ukradene čke in vrednostne papirje. No, končno so našli tudi bankirja, ki je bil pripravljen ne samo pokupiti vse te vrednostne papirje, temveč se udeležiti tudi osebno tega vroma. Ponudba je bila sprejeta in pogodba sklenjena. Nekoga večera se je podala tolpa na delo. Vlomilci in bankir so vdrli v banko, dočim so nekateri stali na dvorišču na straži z vrečami in avtomobili. Lopovi so vlomili v blagajno ter našli v njej zares 50 milijonov lir. Tedaj pa je bankir nenadoma oddal revolverski strel, nkar so prisikotili iz vseh kotov skriti policaji, ki so v trenutku pograbili vse vlomilce. Bankir ni bil nemreč nič drugega, kot sam policijski komisar, ki je spravljal vlomilce v spretno nastavljenost pest. Vlomilci so sedaj priznali, da so pokrali pred 3 leti v isti banki 3 milijone lir.

— **Razkošno življenje lažnega sina D' Annunzija.** Nedavno je prispel v Berlin neki eleganten mladenič, ki se je izdajal za sina D' Annunzija. Na ta način si je pridobil v mnogih lokalih velike kredite, katerega je tudi pošteno izrabil. V družbi lepih dam je preživil krasne in razkošne ure. Goljufigo je odkril šele pravi sin D' Annunzija, inženier Antonin, ki je prispel v Berlin po opravkih. Goljufigo je identičen z nekim Urbanom, bivšim namestnikom nekega filmskega podjetja na Dunaju, je ob pravem času odnesel pete.

— **Revolucija v moški modi.** Prvi londonski krojači v ulici Sarville Row so sklenili uvesti novo moško modo. Barve moške obleke naj odgovarjajo barvam ženske. Nekoliko članov londonske višje družbe je že odotvalo na Riviero v oranžno in rožnatobarvni sakooblek. Seveda mora odgovarjati barvi oblek tudi barva čevljev, klobuka itd.

— **Volilci vseh strank pijejo za časa volitev izvrstne sokove,** ki jih nudi »Brezalkoholna produkcija, Ljubljana, Poljanski nasip 10c. Zahtevajte cenik!

Ljubljana.

1. — **Nov državni učni zavod v Ljubljani.** Glasbene Matice v Ljubljani je razširila leta 1919. svojo glasbeno šolo in ustanovila popolen konservatorij. Od leta 1920. dalje se je trudi od Glasbene Matice na čelu s svojim predsednikom dr. Vladimирjem Ravničarjem, da bi prevzela ta zavod državna uprava. Po brezvestnih osebnih intervencijah in spomenicah se je to zgodilo v budgetnem letu 1926-27 in kakor čujemo iz Beograda bo te dni imenovan ravnatelj zavoda dosedanji ravnatelj Glasbene Matice in upravnik Narodnega gledališča g. Matej Hubad, ki je od poletja dalje ponovno prošil, da se ga odveže dolžnost upravnika Narodnega gledališča. Z ozirom na to dobimo prihodnje dni tudi novega intendanta v Ljubljani.

1. — **Magistratni volilni kataster** soba št. 21 ima na dan volitev to je v nedeljo 23. januarja 1927 cel dan službo. Volilci se torej tudi na dan volitev lahko informirajo v zadevah tičajočih se volilnih imenikov.

1. — **Začetek literarnih večerov.** V torek 25. t. m. ob 8. zvečer se bo vršil v Mestnem domu I. literarni večer pesnika Antona Podbevška. Na sporedu je esej o splošnem položaju pri nas, o splošnem položaju umilnydym žaju pri nas, o idejni strukturi »Mladinec«, »Križa na gorici« in »Kritiki«, poročilo o gledališki sezoni, iz književnega trga, iz naših revij, kronika in listek. Literarni večeri Antona Podbevška so zamišljeni kot stalni. Njihov namen je vzbujati med občinstvom zanimanje za umetnost in literaturo in pripomoči do zblžanja med publiko in ustvarjajočimi umetniki.

1. — **Zdravstvena predavanja prosvetnega odseka Delavske zbornice.** Prosvetni odsek Del. zbornice bo priredil v prihodnjih štirih tednih ciklus zdravstvenih predavanj za ljubljanske delavce in namestence. Predavanja se bodo vršila redno vsak ponedeljek ob pol 8. uri zvečer v veliki dvorani Mestnega doma in sicer v sledečem vrstnem redu: 1. v ponedeljek, 24. I. »Zdrav in nezdrav dom«, 90 skiptičnih slik, predavatelj g. dr. Pirč; 2. v ponedeljek, 31. I. »Tuberkuloza«, film v 3. dejanjih, predavatelj g. dr. Vrtovec; 3. v ponedeljek, 7. II. »Prva pomoč v sili«, 48 skiptičnih slik, predavatelj g. dr. Pirč; 4. v ponedeljek, 14. II. »Spolne bolezni«, film v II. dejanjih, predavatelj g. dr. Vrtovec; 5. v ponedeljek, 21. II. »Alkoholizem«, 71 skiptičnih slik, predavatelj g. dr. Puhar. Predavanja od 1 do 4 trajajo ca polurno uro, od 5 pa dve uri. K predavanju »Spolne bolezni« obeh pod 18. let pristop ni dovoljen.

1. — **Zena iz sociološkega stališča** je predmet predavanja, ki ga priredi »Ženski pokret« v nedeljo, 23. I. v zbornični dvorani univerze. Tema je tako zanimiv, ne le za

žene, nego za vse, ki se zanimajo za velika sodobna vprašanja, di pričakuje društvo največje udeležbe od strani ljubljanskga občinstva. Predavanje je popolnoma teoretično prirode, za kar nam jamči že predavateljovo ime. Predavatelj, dr. Henrik Tuma, je znan po svojih obširnih studijah, katere je svoječasno priborčeval v »Naših Zvezdskih« in je najboljši poznavatelj socialističnih teorij.

1. — **Tatvine v Ljubljani.** Iz Figovčevega hleva je nekdo odvedel 200 Din vrednega konja ter 700 Din vreden komat. Za zamenjavo pa je pustil tam svojo staro mro. — Na glavnem ko'dvoru je bila ukradena vreča sladkorja, vredna 150 Din. — Ksani Belodedičevi je na vlaku nekdo ukradel 200 Din, Mariji Florjančičevi pa 80 Din. — Milutinček je bil aretiran, ker je okradel svoega brata in mu odnesel nekaj perila in povrnika v vrednosti 400 Din. — Petru nagodecu je nekdo ukradel 700 Din vredno odejo.

1. — **Polijska kronika.** Aretirane so bile štiri osebe in sicer ena radi prodaje orodja sumliverga izvora, ena beračica, neki pijanček, ki je oblečel na cesti in neki tat. — Dve osebi sta ovadeni radi pijanosti, dve radi pasjega kontumaca in 20 oseb radi cestnega reda.

Maribor.

m. — **Iz mestne statistike.** Tokom leta 1926 je prenočilo v mariborskih hotelih in prenočiščih 17.489 jugoslovanskih državljanov, ki se na posamezne pokrajine razdelijo takó: Ljubljana 2423, ostala Slovenija 9362, Hrvatska 1741, Beograd 598, ostala Srbija 500, Dalmacija 388, Bosna Hercegovina 241 in Črna gora 5; inozemcev pa je došlo v naše mesto 6071, ki se na posamezne države razdelijo takole: Avstrija 4969, Nemčija 392, Italija 263, Češkoslovaška 242, Madjarska 94, Francija 17, Anglija 6, Holandska 6, Švednavnija in Švica 22, Polska 8, Amerika 51, ostale države 10. Brezdvomno bi bile številke večje, ako bi ne bilo obmejnih ovir kot potnih listov itd. Vsaj iz Avstrije se bi številka pomnožila za dva do trikrat.

m. — **Število volilcev v Mariboru.** Po izpolnitvi volilnih imenikov v Mariboru je uravničenih volilcev: v I. okraju 1. volišče 744, II. volišče 750, v II. okraju III. volišče 795, IV. volišče 857, v III. okraju V. volišče 737, v IV. okraju VI. volišče 794, v V. okraju VII. volišče 617, VIII. volišče 725, IX. volišče 570. Skupno 6689.

m. — **Umrl je načelnik vozovnega oddelka** delavnice d. ž. železnice v Mariboru g. ing. Nikolaj Kalitovič valed srčne kapl. Naj počiva v miru!

PRICETEK VOLILNEGA POSTOPANJA.

Glede početka volilnega postopka pri nedeljskih volitvah, nam je poslal magistrat sledeče obvestilo:

Po členu 21. zakona o oblastni samoupravi se volilni odbor mora točno ob 7. zjutraj sestati v poslopju, določenem kot volišče. Pradno se začne sprejemanje glasov. mora volilni odbor izvršiti razne formalitete, predloži glasovalne skrinjice, zabočke s krojačimi, itd. ter sestaviti poseben zapisnik, ki ga morajo podpisati vsi člani volilnega odbora. Začetek sprejemanja glasov se torej za nekaj časa zavleče.

Pričetek volilnega postopanja je torej točno ob 7. pričetek glasovanja pa ob 8. pol 8. zjutraj. Glasovanje traja potem nerestno ves dan do 18. ure popoldne. Ob 18. se zapro vrata poslopja ali dvorišča, kjer se nahajajo volišče, ter se smejo pristopiti k glasovanju samo še oni volilci, ki so se ob 18. zjutraj nahajali v poslopju samem ali pa na dvorišču poslopja.

Delavski volilni shod v »Mestnem domu«.

Včeraj, ob 6. zvečer se je vršil v »Mestnem domu« volilni shod, ki so ga sklicale združene delavske stranke. Shoda se je udeležilo približno tisoč tristo delavcev. V predsedstvo so bili izvoljeni Gustinčič, Vrankar in Vrhanec.

Volilni shod je pokazal, da se je začelo naše delavstvo trezniti in da je obrnilo svoje politično stremenje bolj do realnih potreb, ter da je pričelo opuščiti medsebojno borbo, ki je škodila nezadnje le njemu samemu. Obenem pa je shod dokazal tudi, da je delavstvo postalo zrelo ter da mu ni toliko do raznih demagoških gesel, temveč mnogo bolj do konkretnega programa in dela.

To so čutili instinktivno tudi govorniki, katerih izvajanja so se dotikala večinoma le najbolj stvarnih in utemeljenih delavskih zahtev. Prvi govornik, nosilec delavske kandidatne liste v Ljubljani Sedej je razpravljal o kritji današnjega kapitalizma ter buržuazije sploh ter navajal, da živimo v času splošne socialne reakcije. Korupcija postaja pri nas sistem, po kmetih poje boben, zakon o zaščiti delavcev se raz. Nadalje je izpostavil ostri kritiki delo SLS, ki da ni nič manj reakcionarna, nego SDS.

Dr. Lemeč je z ozirom na vprašanje dr. Gosarja v »Slovenec«, komu da bo izobil proletarijat svojo usodo v roke, izjavil, da je ne bo nikomur, temveč da bo vzel svojo usodo v lastne roke. Med drugim je govornik razpravljal tudi o mednarodni situaciji, ki prti z novo vojno. Ironiziral je dalje Pribičičeve zahteve po demokraciji in soloni svobodi ter navajal, da je ravno Pribičič duševni oče zakona o zaščiti države.

Tekan je na široko razpravljal o težkem socialnem položaju, v katerem živi naš mali uradnik, mali kmet in delavec. Z izredno ostrimi besedami pa je očrtal izigravanje socialnih institucij s strani države.

Vsi trije govorniki pa so se strinjali v tem, da volitve v oblastne skupščine niso resno mišljene, ker oblastne samouprave sploh ne bodo nikake samouprave, nego le nov način prekladanja dajatev na nižje sloje. V oblastnih skupščinah je potrebna delavska kontrola.

Na shodu je vladalo primeroma dobro razpoloženje ter ni bilo nikakih opozicijskih medklicav ali namerovanj.

Shod je zaključil ob pol 8. zvečer. Gustinčič.

Prosveta.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Petek, 21. januarja: Slaba vest. Red D.
 Sobota, 22. januarja: Triglav. Red C.
 Nedelja, 23. januarja ob 15. uri popoldne: Ugrabljen Sabine. Ljudska predstava pri znižani cenah izven.
 Ponedeljek, 24. januarja: Pahljača lady Windemere. Red E.

Opera.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Petek, 21. januarja: Capi fan tutte. Red B.
 Sobota, 22. januarja: Capi fan tutte. Red B.
 Nedelja, 23. januarja ob 15. popoldne: Carmen. Ljudska predstava pri znižanih cenah izven.
 Ponedeljek, 24. januarja: Figaro. Red C.
 Torek, 25. januarja: Figaro. Red C.
 V soboto, dne 22. t. m. se poje v ljubljanski operi Mozartovo delo »Capi fan tutte« za abonentne redke. S to opero so gostovali naši solisti pod vodstvom svojega ravnatelja g. Mirka Poliča v slavnostnih dneh Narodnega gledališča v Cuijku ter želi za svoje izvajanje velike uspehe. Vsi krogi osižekega prebivalstva in tudi zunanji zastopniki na osižeških slavnostih so soglasno poudarjali umetniško višino naše institucije in naravnost vzgledno izvajanje te opere.

Nedelja v ljubljanskem Narodnem gledališču. V nedeljo, dne 23. t. m. se poje popoldne ob treh Bizetova opera »Carmen« z gospo Thierryjevo v naslovni vlogi kot ljudska predstava pri znižanih cenah. V dramatični isti dan dve predstavi in sicer ob 15. uri veležabavna komedija »Ugrabljen Sabine«, zvečer pa je piva repriza Goldonijske komedije »Pri lepi krmariji«, ki je dosegla na svoji premijeri lep uspeh ter izredno zabavala gledališko občinstvo. Tudi za dramski predstavi veljajo znižane cene.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU.

Repertoar.

Petek, 21. januarja: Zaprti.
 Sobota, 22. januarja ob 20. »Manon« ab. C.
 Kuponi.

Nedelja, 23. januarja: ob 15. »Veseli kmeti«. Znižane cene. Kuponi.
 Nedelja, 23. januarja ob 20.: »Orlov«. Kuponi.

Koertno naznanilo. Dne 3. februarja koncertira v Unionski dvorani slavni češki violinski virtuos Vasa Priboda, ki uživa danes sloves najboljšega evropskega umetnika. Dne 14. februarja je v Ljubljani znameniti Seveikov kvartet ki priredi komorni koncert v proslavo 100-letnice smrti Beethovna in na katerem izjaja tri Beethovne komorne kvartete. Takom februarja se vrši tudi vokalni koncert pevskega zbor Glasbene Matice in pa II. simfonični koncert orkestralnega društva Glasbene Matice. Natančne sporede in datume javimo pravočasno.

V sred. dne 26. t. m. se vrši v Filharmonični dvorani koncert gojenec ljubljanskega državnega konservatorija, na kojega vspehdu so sledeče točke: 1. Tartini: Sonata v g-molu (za violino in klavir). 2. Saint-Saens: Koncert v h-molu (za violino in klavir). 3. Chopin: Polka v g-molu (za klavir). 4. Smetana: a) Slavnost čeških kmetov, b) Salonska polka (za klavir). 5. a) Debussy: En Bateau, b) Dawes: Melodija, c) Křička: Usavanka (za violino in klavir). Vijoliške točke sporeda izjaja konservatorist Rupil Karel, učence prof. Šlaisa, katerega spremlja na klaviru Lipovšek Marian, gojenec prof. Janka Ravnika. Obe klavirski točki pa igra konservatorista Šivic Pavel in Viliho Marta, gojenca konz. prof. Ravnika. Vstopnina za koncert je minimalna, sedeži v dvorani so po 10 in 5 Din. stojišča po 3 Din in so v predprodaji v Matični knjigarni na Kongresnem trgu.

»Ljubljanski Zvon«

Izšla je januarska številka »Ljubljanskega Zvona« sledečo vsebino: 1. Oton Zupančič: Iz Jerale. — 2. Joža Lavrenčič: Publius in Hisala. — 3. Slavko Grum: Upornik. — 4. K. Dobida: Beneška revija evropske umetnosti. — 5. Iz svetovne književnosti: Miran Jare: Marcel Proust. Marcel Proust: Smrt moje stare matere. Alfred Mombert: Gora Moira. — 6. France Bevk: Nenavadni obisk. — 7. Miran Jare: Partija šaha. R. Drainac: Pred obnovo srbske književnosti. — 8. Pastuškin: Živi vrelci. — 10. Književna poročila: Slovenska dela: Ivan Cankar v francoščini (Pavel Karlin). — E. Gangl: Hram slave (Miran Jare).

Jare). — Staroslav: Gostilne v stari Ljubljani (K. D.). — Srbsko - hrvatska dela: Zofka Kveder - Demetrovič: Po putevima života (Miran Jare). — V. Velmar Janković: Robovi (Miran Jare). — Aleksander Vučo: Krov nad prozorom (A. Budal). — Inozemska dela: Miloš Weingart: Slovanska vzajemnost (A. Budal). — 11. Kronika: Domači pregled: Za slovensko Akademijo znanosti in umetnosti, za Narodno galerijo (F. A.). — Za kulturno zblizanje južnih Slovanov (Fran Albrecht).

Sport.

Poljski lahkotletski savez se je obrnil na glavni savez s prošnjo, da pri mednarodni ženski federaciji kar najostreje protestira radi nepriznanja svetovnega rekorda v metu diska, ki ga je postavila znana poljska atletinja Konopacka v Göteborgu.

Olimpionik M. Grath, ki je l. 1912 bil prvi zmagovalac kladva v Stockholmu in ki se je udeležil tudi l. 1924 v Parizu mednarodne tekme Amerike proti Angliji, je danes eden najpopularnejših sportnikov v Združenih državah. Pred kratkim je bil imenovan kapitanom newyorške policije.

Plavanje čez Catalinakanal v Kaliforniji se je vršilo dne 16. t. m. Start je bil na otoku Santa Catarina na kalifornski obali, proga je bila dolga 22 milj ali 35 km. K startu sta nastopila 102 plavaca, med njimi 13 žensk. Voda je imela samo 12 stopinj C, vsled česar jih je večina odstopila. Tudi kanalska zmagovalca Sullivan in Toth nista vztrajala. Zenske so kar po vrsti zapuščale vodo, tudi Miss Barrett, ki je bila favoritinja. Dobila je krč v meči. Kot prvi je prišel na cilj 17-letni Kanadčan George Young iz Toronta, ki je rabil 15 ur in 35 min. Dobil je 25.000 dol., ki jih je kot nagrado določil ameriški kralj gumijsa Wrigley. Razven tega je določil Wrigley tudi nagrado 15.000 dol. za prvo žensko, ki bi preplavala Catalinski zaliv. Ker sploh ni prišla nobena plavalka na cilj, se ta nagrada ni razdelila, vendar pa sta dobili miss Hauser in miss Stager, ki sta najdalj časa vzdrželi v vodi, tolažitni nagradi po 2500 dol. Kako drugačen je bil izid, kot se je pričakovalo! Favorit je bil znani olimpijonek Norman Ross, tudi Sullivan in Toth sta imela mnogo šans, pa ti pride mlad, 17-leten fant, ki ga doslej še nihče poznal ni in gladko potolče vse.

Gospodarstvo.

BORZE.

Ljubljana, dne 20. jan. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčiješki zoključki.) Vrednote: investicijske 0 — 82.50, Vojna škoda 0 — 343, zastavni in komunalne Kranjske 20 — 22, Celjska posojilnica 195 — 198, Ljubljanska kreditna 150 — 0, Merkantilna 88 — 100, Prastredna 890 — 0, Kreditni zavod 170 — 180, Strojne 80 — 0, Trbovlje 360 — 0, Vevče 120 — 0, Stavbna 55 — 65, Sešir 104 — 0. — Blago: Zaključeni 2 vagona lesa in 1 vagon deželnih pridelkov. Tendence za les nespremenjena, za deželne pridelke zelo švrsia.

Zagreb, dne 20. jan. Devize: Newyork ček 56.72—56.92, London izplačilo 275.7—276.7, Pariz izplačilo 224.53—226.53, Curih izplačilo 1094—1097, Dunaj izplačilo 799.5—802.5, Berlin izplačilo 1347.5—1350.5, Praga izplačilo 168.02—168.82, Milan izplačilo 244.78 do 246.78.

Curih, dne 20. jan. Beograd 9135, Newyork 519.125, London 25.1975, Pariz 20.62, Berlin 123.125, Dunaj 73.15, Praga 15.37, Milan 22.55, Bukarešta 2.775, Sofija 3.75, Budimpešta 90.7125.

TUJKE

Absces — tvor. ulje, prišč.
 Anemija — slabokrvnost.
 Angina — vnetica grla.
 Diabetes (mellitus) — sladkorna bolezen.
 Fraktura — zlomljena kost.
 Halucinacija — čutna zmota, pričet.
 Idiosinkrazija — posebna čutljivost.
 Kleptomanija — krađljivost.
 Kontuzija — otiška.
 Letargija — dremež.
 Migrena — enostranski glavobol.
 Paraliza — krp. (se rabi tudi za demencin paralytica — omeščena možganov).
 Pnevmonija — pljučnica.
 Tetanus — omrtvični krč.
 Anestetičen — neobčutljiv.
 Apatičen — brezčuten.
 Hereditaren — podedljiv (pa tudi »podedovan«).
 Sterilen — nerodovit.

Vrta Bondy:

Osvojitev Berlina.

Gospod Jacob je soglašal z vsem. Čutil se je rešenega in na gorkem. V njegovih možganih je oživela nova iznajdba: nalivno pero, ki bi obenem imelo rezilo za cigare in spodaj avtomatičen prizigalnik. Z osemdesetimi tisoči bi se dalo vse napraviti. S tem bi dobil najmanj milijon posojila.

»Danes popoldne vam prinese moj tajnik ttrideset tisoč mark; uředil bo z vami tudi pogodbo. Mogoče pridem tudi sam še enkrat. Čak pa vam lahko izročim takoj.«

Mr. Smith je izpolnil formular čekovne knjižice gospoda Ledeburg, Thalmanh & Cie., New-York s svojim krasnim zlatim peresom in ga izročil Jacobu.

»Sem zaokrožil na desetisoč dolarjev, ker vas moram prositi, da še ta teden vodite tovarno.«

Bolesten smehljaj se je mimogrede pojavil na Jacobovem obrazu. Pol leta že ni kot vodja tovarne delal drugega, kakor zjutraj odpiral, porabljal papir in svinčnike za svojo iznajdbo in zvečer zopet zapiral.

Toda gospodu Smithu je bil hvaležen za to nepričakovano čustvo nežnosti, ki je ignoriral vidno stanje in govoril o vodstvu. Spremil je

Amerikanca do avtomobila, se splašal potem kakor omamljen nazaj v tovarno, vzel svinčnik v roko in risal bogve kaj.

Tedaj ga je zbudil telefon.

»Tu Jacobova tovarna nalivnih peres.«

»Tu Leiser. Lahko govorim s šefom?«

»Občutujem. Mr. Washington Smith se je ravnokar odpeljal v mesto.«

Odložil je slušalo in risal dalje.

III.

Pisarne družbe za aktualno reklamo, kratko »Gefar« imenovane, so se nahajale v krasni trgovski palači. Skozi vrata si prišel v foyer, ki je bil okrašen z marmornatimi stebri in z Merkurjevimi kipom. Tu so visele ogromne table v svrhu orijentacije. Na prvi pogled si lahko ugotovil v katerem nadstropju in v kateri sobi se nahaja željeni oddelek.

Mr. Washington Smith je stopil v foyer in se podal v beléage. Tam je prosil enega od slug, ko so imeli rdeče livrje z zlatimi gumbi: naj ga naznani ravnatelju Bloomsfieldu. Sluga je dejal skeptično: »Gospod generalni ravnatelj ne sprejema zdaj.«

Mr. Smith je potegnil iz žepa dva dokumenta, ki jih je priložil svoji vizitki.

»Dajte to-le gospodu generalnemu ravnatelju.«

Sluga je izginil in se neverjetno hitro vrnil.

»Gospod generalni ravnatelj prosim.«

Gospod generalni ravnatelj je stal že osebno na pragu.

»Prosim, mr. Smith.«

Generalni ravnatelj Bloomsfield je bil tak, kakršen bi bil Napoleon, če bi bil rojen v Biali in se potem izselil v Ameriko. Nôš je bil iz Biale, čevlji iz New-Yorka, toda v očeh Austerlitz in Jena.

»Sedite, mr. Smith,« je dejal Bloomsfield, ki je izgovarjal angleščino z močnim glasom, kakor se tudi Napoleon ni povzpelo do francoščine, proste dijalekta. »Vi imate krasno poročilo našega poslanika in še krasnejše polnomočje hiše Henry Ford. Popoldnoma sem vam na razpolago.«

»Da, mr. Ford me je poslal sem. On želi manjša, še nezaposlena podjetja z dobrimi izgledi kupiti in postaviti na noge.«

»Ste že kaj našli?«

»Mislim da, toda predno se odločim za nadaljnje nakupe, bi radi še počakal, da vidim, kako pojde prvo podjetje.«

»Vseskozi pametno.«

»Torej: vi ste Amerikanec in jaz sem Amerikanec; obema je znano, da se brez dobre reklame niti zemlje ne prodaja.«

»To je moja stroka.«

»Vedel sem, da me boste razumeli, Torej: Kupili smo tovarno za nalivna peresa in zdaj bi rad lansiral proizvode te tovarne. V prvi vrsti sta že tu dva milijona nalivnih peres, ki morata biti v osmih dneh prodana.«

»Slabo blago?« je vprašal Bloomsfield.

»Zanji,« je zagotovil Smith.

»Ta okoliščnost nenavadno poenostavlja čelo stvar.«

»Kaj ne? Tudi jaz sem mislil tako. Najbolj bi bil razpis nagrade.«

»Te prevečkrat uporabljamo.«

»Da treba bi bilo ljudem intenzivno dopovedati, da bo vleklo.«

»Koliko naj vlože?«

»Dve marki.«

»Da... toda razpis nagrade...?«

»Vseeno. Krepko ime za nalivna peresa na primer.«

Bloomsfield je priklimal. »Zato podarimo vsakemu pošiljatelju eno pero.«

»Mnogo pod tovarniško ceno seveda.«

»Naravno.«

»Kaj bo dobitke?«

Bloomsfield je razmišljal. »Kaj bi bilo kakšno vilo?«

»Stane?«

(Dalje prihodnjic.)

Najboljši živalni stroj in kolo
je edino to

GRITZNER in ADLER

na dom, obrt in industrijo v vseh opravilih.

Isototem platini stroj DUBSTEP

Pač v vsakem iz opretil.

Vašeta garancija

Dolžnik za popravilo.

Malo časa, tudi do obrata.

Iosip Petelinc
Ljubljana

na vsakodnevno opravilo.

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskano pa Din 1.—

Kupujem motorje

samohodne ali prevorne, z ali brez dreš, sesalni plin, surovo olje ali benzin. Prednost imajo Lancovi »Buldog«. Ponudbe je poslati z navedbo cene, starosti in tovarne na naslov: M'jo Kovatič, Kloster, pretinae.

Prodajam ceno

»Mayerjev Lexikon« 5 izdaja in »Wellall und Menschheit«. Naslov pove uprava lista.

Premog - čebin

Wellora 1/II. - Tel. 86.

Proda se ceno

kompletni nemško-angliški slovar in nekaj angleških knjig. — Naslov pove uprava Nar. Dnevnika.

Absolvent

trgovske šole išče mesta kot skladiščnik ali kaj sličnega. Gre tudi na dežjo h kakemu lesnemu podjetju. — Nastopi lahko takoj ali s 1. februarjem. Ponudbe prosil pod »Skladiščnik« na upravo lista.

Iščem elegantno

gobo s separatnim vhomom in električno razsvetljavo. Platom do 500 Din mesečno. — Ponudbe na upravo lista pod »Sobac«.

ISKARNA

MERKUR

LJUBLJANA

SIMON OREOORČIČEVA UL.

se priporoča

za naročila v Noharško stroko spadajočih del

GROM CARINSKO POSREDOVSKI IN ŠPEDI-
CIJSKI BUREAU

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41.

Naslov brošurkam: »GROM«. Telefon int. št. 45-4.

PODRUŽNICE: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavlja vse v to stroko spadajoče naloge najhitreje in pod kulturnimi pogoji.

Zastopnik družbe spalnih voz S. O. N. za ekspresne pošiljke.

Vinocet tovarna vinskega kisa,
d. z o. z., Ljubljana,
nudi

najljinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

KAITEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Prostora, iznajda, dostojna cena št. 10, II. nadstropje.